

Lokal forskrifter - muligheter og begrensninger

Elin Riise, Norsk Vann

Hva sier forvaltningsloven skal være forskrift?

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 2. (definisjoner).

Kapittel I. Lovens område. Definisjoner.

§ 2. (definisjoner).

I denne lov menes med:

- a. **vedtak**, en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter);
- b. enkeltvedtak, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer;
- c. **forskrift**, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer;

I praksis:

Når kommunen bruker sin **myndighet** til å regulere **pliktene** til en **ubestemt krets** av innbyggerne

Forskrift, retningslinjer, veiledning eller planbestemmelse

- Forskrift - regulerer pliktene til et ubestemt antall eller krets av innbyggerne
 - Juss
- Retningslinjer for saksbehandlingen
 - Ledelse
- Veiledning til innbyggerne
 - Kommunikasjon
- Planbestemmelse
 - Arealbruk

Lov, sentral forskrift, lokal forskrift og enkeltvedtak

Forurensningsloven og -forskriften gjelder i hele Norge, men utslippskravene varierer i geografiske områder

Lokale forskrifter regulerer det som loven og den sentrale forskriften overlater til kommunen å bestemme for en ubestemt krets av (normalt alle) sine innbyggere

§ 12-6. Lokal forskrift

Kommunen kan fastsette lokal forskrift dersom det er nødvendig ut i fra forurensningsmessige forhold eller brukerinteresser. Kravene i lokal forskrift skal erstatte kravene i [§ 12-7](#) til [§ 12-13](#).

- De samme kravene kan fastsettes i enkeltvedtak, dvs. i utslippstillatelsen

Lokale krav til utslipp fra mindre avløpsanlegg forurensningsforskriften § 12-6

- Må være **nødvendig** ut fra **forurensningsmessige forhold** eller **brakerinteresser**
 - Kan bare erstatte § 12-7 til § 12-13
 - Gjøre lovlige utslipp ulovlige § 12-16
 - Sette frist for søknad om utslippstillatelse
- Over 100 kommuner har vedtatt lokal forskrift

Konsekvenser av å velge forskrift fremfor å regulere kravene i den enkelte utslippstillatelsen

💧 Søkeren

- 💧 Får ikke forhåndsvarsel
- 💧 Får ingen individuell begrunnelse
- 💧 Får ingen klageadgang

💧 Forurensningsmyndigheten

- 💧 Saksbehandleren kan ikke gjøre unntak med mindre forskriften særskilt åpner for det
- 💧 Strenge formkrav ved behov for endringer
- 💧 Utslippstillatelser som baserer seg på en ugyldig forskrift kan bli ugyldige

Avvik fra egen forskrift

forvaltningsloven § 40

Kan bare fravike egen forskrift hvis den åpner for det

§ 40. (adgangen til å fravike forskrifter).

En forskrift kan ikke fravikes av et forvaltningsorgan, med mindre forskriften eller vedkommende hjemmelslov gir adgang til det.

Kan ikke endre utslippstillatelser gjennom forskrift

Forurensningsloven regulerer når forurensningsmyndigheten kan endre vilkår i tillatelsen

§ 18. (endring og omgjøring av tillatelse)

Forurensningsmyndigheten kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelse etter loven her eller etter forskrift i medhold av loven, eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom

- 1) det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt,
- 2) skaden eller ulempen kan reduseres uten urimelig kostnad for forurenseren,
- 3) ny teknologi gjør det mulig å minske forurensningene i vesentlig grad,
- 4) vilkårene i tillatelsen er unødvendige for å motvirke forurensninger,
- 5) de fordeler forurenseren eller andre får av at vilkår blir lempet på eller opphevet, er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet, eller
- 6) det forøvrig følger av ellers gjeldende omgjøringsregler.

Tillatelse gitt i medhold av [§ 11](#) annet ledd tilbakekalles eller endres dersom kvoteplikten etter [klimakvoteloven § 4](#) opphører.

Tillatelse kan i alle tilfeller tilbakekalles eller endres når det har gått 10 år etter at den ble gitt.

Ved avgjørelser etter første og tredje ledd skal det tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre.

Generelle råd

- Sjekk hjemmelen
- Gjør forskriftene enkle
- Lag forskrift om gebyr og om at eldre lovlige utslipp uten utslippstillatelse er ulovlige
- Publiser forskriften på Lovdata
- Publiser forskriften på kommunens nettside sammen med veiledning

Veiledningen viser

- Alle forskriftshjemler på avløpsområdet
- Regelverk og fremgangsmåte
- Når det er hensiktsmessig eller nødvendig å fastsette lokal forskrift
- Hvordan oppnå gode, lokale løsninger uten lokal forskrift
- Hva kan kommunene definere inn i sine forskrifter

➤ Eksempeltekst

Lykke til!

Styringsgruppe:

- Helge Klevengen, Nordre Follo kommune
- Stine Therese Bækkelund, Oslo kommune
- Trude Hagen, Narvik Vann
- Tone Haave Killingland, Sandnes kommune
- Lars Jørgen Sørfonn, Bergen Vann

Lokale forskrifter?

Hvordan jobbet arbeidsgruppen da vi vurderte behovet for lokal forskrift?

Arbeidsgruppen

Kristian Moseby, Vannområde Øyeren

Maria Bislingen, Vannområde Glomma sør

Lars Selbekk, Vannområde Haldenvassdraget

Carina Rossebø Isdahl, Vannområde Morsa

Stine Syvertsen, Fredrikstad kommune

Wenche Myhrvold Olsen, Indre Østfold kommune

Kristina Folkenborg, Indre Østfold kommune

Veien fra mange gode intensjoner til lovlig, lokal forskrift

Mange gode intensjoner i starten

- ✓ Miljøet. Erfarer at mange renseanlegg ikke renser godt nok. Flere anlegg må faktisk fungere.
- ✓ Kravene er ment å gjelde alle anleggstyper og ikke kun minirensesanlegg som i vedlegg 2 i kap 11.
- ✗ Frustrasjon over utdatert sentral forskrift.
- ✗ Ønske om harmonisering mellom de ulike kommunene.
- ✗ Forutsigbarhet for leverandører, entreprenører, innbyggere og servicepersonell
- ✗ Likebehandling av aktører og mellom innbyggerne.
- ✗ Vedtakene er kun rettet mot eier, og ikke de andre viktige aktørene for å unngå forurensning. Lokal forskrift vil gjelde, og være tilgjengelig, for alle.
- ✗ God verktøykasse for kommunene.

Veien fra mange gode intensjoner til lovlig, lokal forskrift

Ulemper med lokale forskrifter

- Ingen klagerett for innbygger
- Ingen konkret begrunnelse i det enkelte tilfellet
- Det er krevende å utarbeide en lovlig, lokal forskrift. Det krever at man i arbeidet må holde tungen veldig rett i munnen. Og det er bra, for en forskrift rammer et ubestemt antall personer.

Underveis i arbeidet

Det ble tidlig klart at juristen var festbremsen i gruppen;

*Dette er utenfor hva vi kan ha i den lokale forskrift.
Dette er også utenfor hva vi kan ha i den lokale forskrift.
Kan ikke dette like godt ivaretas i det enkelte vedtak?*

Men etter hvert;

Ja, dette kan stå!

-Også juristens intensjoner var gode! Det er nemlig ingen vits med en lokal forskrift, med mindre den er lovlig. Vi må holde oss innenfor rammene gitt i forurensningsforskriften § 12-6 til § 12-13.

Gode diskusjoner

- Arbeidet var preget av takhøyde og gode diskusjoner. Vi lærte masse.
- Flere utkast som ble tygd på og justert.
- Viktig å stille med «nye øyne». Vurder behovet konkret. Ikke jobb på gammel vane. Still spørsmål underveis.
- Vi anbefaler tidlig bruk av et sammenlignende «lovspeil», det vil man uansett trenge som en del av begrunnelsen i et eventuelt saksfremlegg. Vi begynte i feil ende og gikk mer rett på utformingen av lokal forskrift og veiledning. Her er det en effektiviseringsmulighet for de som vil lære av andres erfaringer.
- Viktig å stille underveis. Hva skal stå hvor? I vilkår, forskrift eller veiledning?
- Vår vurdering er at det i våre kommuner er nødvendig med lokal forskrift ut i fra de forurensningsmessige forhold eller brukerinteresser.

Våre resultater

- **«Lovspeil» – grunnlag for saksfremlegg.** Det viktigste dokumentet! Viser hvordan og hvorfor lokal forskrift er nødvendig ut i fra forurensningsmessige forhold eller brukerinteresser i denne kommunen.
- **Utkast til lokal forskrift** som kan brukes av våre deltagende kommuner. Dersom andre kommuner ønsker å lage lokale forskrifter, kan det være nyttig å se på våre dokumenter. Men husk; den enkelte kommune må ta en konkret vurdering av forurensningsforskriften § 12-6 og vurdere sitt eget handlingsrom.
- **Veiledning.** Veiledningen er ikke juridisk bindende, men er likevel førende for kommunens vurdering. Vil kunne sikre likebehandling for vurderingene. Lett å endre underveis.
- **Mal for utslippstillatelse og byggetillatelse**

- Takk for meg! -